

MARI MATEMATICIENI NĂSCUȚI PE MELEAGURI BĂCĂUANE

Gabriel HURĂ¹

hura_gabriel@yahoo.com

ABSTRACT: The author describe the achievements of two great mathematicians born in Bacău County, Romania: Constantin Drâmbă and Solomon Marcus, members of Romanian Academy and remarkable scientists. Constantin Drâmbă obtained his doctoral degree at Sorbonne after he did his research at Science University of Paris. The article emphasis their prolific work with a long list of their papers.

KEYWORDS: mathematics, teaching, research, science.

De-a lungul timpului pe marele ecran al existenței matematicii românești s-au perindat mii de personalități, profesori ce-au marcat dezvoltarea matematicii, asigurându-și în felul acesta nemurire și continuitate în timp iar numele lor vor rămâne scrise pentru eternitate în istoria matematicii românești. Despre două din aceste multe personalități m-am oprit să scriu și asta nu întâmplător. Amândoi sunt născuți în județul Bacău și de amândoi mă simt legat într-un fel sau altul. De academicianul **Constantin Drâmbă** geografic, adică are legătură cu anii copilăriei mele; spre marea mea uimire și rușine (pentru că n-am știut până acum), aveam să aflu că domnul profesor s-a născut la o aruncătură de băț de locurile în care eu m-am născut și crescut, (între satele noastre e o distanță de vreo 4 km) iar pe academicianul **Solomon Marcus** am avut privilegiul de a-l cunoaște și urmări cu ocazia conferinței „Acad. Octav Onicescu –120 de ani de la naștere” organizată în decembrie 2012 la Colegiul Național A.T. Laurian, Botoșani.

**Constantin Drâmbă (n. 19 iulie 1907, Borșani,
Coțofănești – d. 10 februarie 1997, București)**

Constantin Drâmbă s-a născut la 19 iulie 1907 în satul Borșani, județul Bacău, ca fiu al învățătorului satului. A fost fiul cel mai mare din cei șase

¹ Profesor, Liceul „Regina Maria”, Dorohoi, județul Bacău

frați ai familiei Drâmbă. Mare matematician român, astronom, membru corespondent al Academiei Române (1963), membru al Academiei Române (1990).

Între anii 1914–1918 urmează școala primară în comuna natală apoi liceul „Vasile Alecsandri” din Galați și mai apoi secția de matematici a Facultății de științe a Universității din București, luându-și licența în anul 1929. Și-a luat doctoratul în matematici la Universitatea Sorbona din Paris cu teza susținută la 5 martie 1940, după ce între anii 1934–1936 efectuase un stagiu la Observatorul astronomic din Paris. În rezolvarea celebrei probleme a celor 3 corpuri, teza sa a adus contribuții originale remarcabile, legate de studiul ciocnirilor duble și a celor triple (imaginare).

Foto 1 – Academicianul Constantin Drâmbă

A fost astronom al Observatorului astronomic din București pe timpul întregii sale vieți active, îndeplinind funcții de la observator-calculator (chiar înainte de a-și fi luat licența) astronom suplinitor, astronom, și până la funcția cea mai înaltă, cea de director, din anul 1963. În învățământul universitar a fost mai întâi asistent la cursul de astronomie la Universitatea din București, conferențiar de astronomie și geofizică la Politehnica din București, profesor de geometrie descriptivă, de analiza matematică și de ecuații diferențiale la Institutul de Geologie și Tehnică Minieră și la Institutul de Petrol, Gaze și Geologie din București, iar din 1961 profesor titular definitiv de mecanică cerească la Universitatea din București. A

fost șeful catedrei de matematică din Institutul de Petrol, Gaze și Geologie (1952–1961) și apoi șeful catedrei de astronomie din Facultatea de matematică a Universității din București. Are lucrări publicate în domeniile: astronomie, geometrie diferențială, ecuații diferențiale, funcții complexe, hidrodinamică.

Începând cu 1 martie 1928 activează ca observator-calculator în cadrul Observatorului Astronomic din București, fondat și condus de profesorul său Nicolae Coculescu, iar mai apoi după terminarea studiilor (1929) ca astronom adjunct. În această perioadă a participat la diverse lucrări cu ajutorul lunetei meridiane și ecuatoriale, sub conducerea profesorului Gheorghe Demetrescu.

După câțiva ani de la angajarea în cadrul Observatorului pleacă în Franța pentru a urma un doctorat în astronomie, în cadrul Facultății de Științe din Paris. Între anii 1934–1936 Constantin Drâmbă pregătește împreună cu Jean Chazy (1882–1955) teza de doctorat.

În Biblioteca Academiei Române se află teza de doctorat pe care a susținut-o la Sorbona Constantin Drâmba, la 5 martie 1940. Volumul, pe coperta căruia găsim scris: „*Drâmbă Constantin, 1 re Thèse. – Sur les singularités réelles et imaginaires dans le problème des trois corps. 2 e Thèse. – Méthodes de détermination des orbites planétaires par trois observations voisines*”, a fost publicat de Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Centrală, la București în 1940, dar cu girul Facultății de Științe din Paris, așa cum se specifică pe copertă. Tot pe copertă este înscrisă comisia: președinte *E. Esclançon*, examinatori *J. Chazy* și *A. Lambert*. Pentru fiecare din cele două teze apar avizele din Paris: „*Vu et approuvé: Paris, le 23 Janvier 1940, Le Doyen de la Faculté des Sciences Ch. Maurain*”, „*Vu et permis d'imprimer: Le Recteur de L'Académie de Paris, G. Roussy*”. Pe cartea care cuprinde teza sa de doctorat, Constantin Drâmba face trei dedicații: 1) „*A Monsieur Nicolas Coculesco, Professeur honoraire à la Faculté des Sciences de Bucarest, Membre de l'Institut des Sciences de Roumanie, Ancien Directeur de l'Observatoire de Bucarest, Hommage très reconnaissant*”. 2) „*A Monsieur Jean Chazy, Professeur à la Faculté des Sciences de Paris, Membre de l'Académie des Sciences de Paris, Membre de l'Institut des Sciences de Roumanie. Hommage très reconnaissant*”. 3) „*A ma Femme*”.

La 1 noiembrie, după ce a susținut teza de doctorat, este avansat ca astronom titular. Se reîntoarce în țară și continuă studiile de mecanică cerească, astronomie și matematică, activând ca profesor, la Universitatea

din București și Institutul de Petrol, Gaze și Geologie, Institutul Politehnic București (1943–1948), Institutul de geologie și tehnică minieră din București (1949–1952). În cadrul Universității București a parcurs toate gradele didactice, ajungând până la cel de șef al catedrei de mecanică și astronomie, din cadrul departamentului de astronomie. În anul 1958 publică un curs pentru studenții săi intitulat *Lecții de ecuații diferențiale*.

În anul 1951 Observatorul Astronomic trece în subordinea Academiei Române, iar Constantin Drâmbă este numit șeful secției de Astronomie. În această calitate, între anii 1953–1957 a coordonat colaborarea internațională a observatorului pentru obținerea unui sistem de referință prin intermediul stelelor slabe. Totodată a organizat serviciul orar al Observatorului, coordonând și colaborarea cu serviciul Internațional al Orei din Paris.

În anul 1958 publică la Editura Tehnică principala sa lucrare *Elemente de mecanică cerească*. În această lucrare Constantin Drâmbă a abordat și una din principalele subiecte de actualitate în acele timpuri, *sateliții artificiali*. Problematika lansării sateliților artificiali, axa de rotație terestră, pozițiile polului de inerție terestru sunt aspecte studiate de Constantin Drâmbă, majoritatea tezelor de doctorate conduse de acesta fiind orientate pe aceste subiecte.

În anul 1963 este numit directorul Observatorului, ocupând această funcție până în anul 1977, an în care se pensionează și părăsește conducerea Observatorului.

În 1933 Constantin Drâmbă a participat la Operația Mondială a Longitudinilor, organizată de Uniunea Astronomică Internațională, ca în 1951 a devenit șef al secției de astronomie a Institutului de Astronomie al Academiei Române și a organizat lucrările de determinare a 212 stele variabile, participând personal și efectiv la observații și calcule. Începând cu 1964, a aprofundat studiul mișcării Polului Nord pe suprafața Pământului, considerat ca ne rigid, dând o teorie matematică prin care se obțin deformările elastice ale globului pământesc. A obținut o explicație a migrației polilor, care produce variații ale latitudinilor, regăsind rezultate particulare ale lui Woland și ale lui Euler. Din 1954 a condus multe teze de doctorat. A fost invitat la Observatoarele astronomice din Bruxelles, Belgrad și Cagliari, pentru a-și prezenta lucrările. Aflăm din discursul academicianului Nicolae Teodorescu că profesorul Constantin Drâmbă a fost membru al Uniunii Astronomice Internaționale și, din 1979, președinte al Comitetului Național de Astronomie.

Activitatea didactică a profesorului Constantin Drâmbă s-a desfășurat între anii 1943 și 1973, prin cursuri de astronomie, geofizică, mecanică cerească, analiză matematică, ecuații diferențiale, funcții speciale, geometrie descriptivă. Profesorul Constantin Drâmbă nu s-a adresat doar cercetătorilor și studenților, ci și unui public mai larg, prin conferințe cu incursiuni în istoria științei sau abordând perspectivele evoluției științelor.

Activitatea științifică:

1. „1re Thèse. Sur les singularités réelles et imaginaires dans le problème des trois corps. 2e Thèse.-Méthodes de détermination des orbites planétaires par trois observations voisines”, Bucuresti, 1940, teza de doctorat.

2. Timpul și măsurarea lui, Editura de Stat pentru Literatura Științifică, 1952.

3. *Ecuații diferențiale*, lucrare în care se ocupă de proprietățile calitative ale sistemelor de ecuații diferențiale, de singularitățile câtorva sisteme diferențiale, de soluțiile ecuațiilor liniare omogene cu coeficienți constanți; 1954, 1958

4. *Elemente de mecanică cerească*, Biblioteca Societății de Științe Fizice și Matematice din R.P.R., Editura Tehnică, București; 1958

5. *Galileo Galilei, deschizătorul de drumuri în astronomie*; 1964

6. *N. Coculescu*. 1966

7. Stadiul actual și perspectivele cercetării în mecanica cerească, Editura Academiei RSR, București, 1972

8. Nicolae Copernic și epoca sa, Simpozion la Academia RSR, Editura Academiei RSR, București, 1973.

Solomon Marcus (n. 1 martie 1925, Bacău

– d. 17 martie 2016, București).

Solomon Marcus s-a născut la data de 1 martie 1925 în Bacău. Părinții săi, Simelia (născută Herșcovici) și Alter Gherșin Marcus, au fost croitori. Încă din anii tinereții a început să ofere meditații elevilor mai mici pentru a contribui la întreținerea familiei. Din cauza legilor rasiale, urmează ultimii patru ani ai liceului la o școală particulară, constituită ad-hoc pentru etnicii evrei, dar la examenul de bacalaureat reușește primul.

După absolvirea studiilor liceale în orașul natal, a urmat începând cu toamna anului 1944 cursurile Facultății de Matematică din cadrul Universității București. În perioada studenției a continuat meditațiile:

Foto 2 – Academicianul Solomon Marcus

„Erau ani de sărăcie și trebuia să mă întrețin. Eram mereu înfometat! Până la vârsta de 20 de ani, eu n-am avut niciodată hainele mele. Le purtam pe cele rămase de la frații mei mai mari.” În 1950 absolvă facultatea de matematică cu diplomă de merit după care se dedică învățământului universitar, parcurgând, rând pe rând toate treptele didactice, fiind asistent universitar din 1950 (un an la Politehnica bucureșteană, pe lângă profesorul Nicolae Ciorănescu, dar și la facultatea pe care a absolvit-o, la cursurile profesorului Miron Nicolescu), lector universitar din 1955, conferențiar universitar din 1964, ajungând în final în anul 1966 profesor universitar la Facultatea de Matematică din cadrul Universității București. În anul 1991 primește titlul de profesor emerit. A câștigat dreptul de a susține doctoratul fără a avea sarcini didactice, dar datorită „dosarului” părinților săi este respins (în fapt lucra doar tatăl, mama fiind casnică, pentru a putea crește cei șase copii în viață din cei opt născuți, iar la acea dată aveau deja peste 60 de ani). A obținut titlurile științifice de doctor în matematică în anul 1956 cu subiectul „Funcții monotone de două variabile” și doctor docent în specialitatea analiză matematică în 1968 sub îndrumarea academicianului Miron Nicolescu.

Împreună cu colegul său de generație la 1962, Nicolae Dinculeanu este coautor la manualul universitar de analiză matematică, scris alături de profesorul lor, Miron Nicolescu, autorul unui cunoscut tratat de analiză matematică. După 1960 se va dedica din ce în ce mai mult lingvisticii matematice și științelor conexe, publicând mai puțin în domeniul care l-a consacrat, dar rămânând informat la zi, conducând teze de licență

și de doctorat sau fiind doar referent, în ambele domenii. În lingvistica matematică a beneficiat la început de sprijinul a doi eminenti academicieni, Alexandru Rosetti, lingvist, cel mai de seamă editor român interbelic și Grigore C. Moisil, matematician de mare suprafață, prin înființarea Comisiei de cibernetică a Academiei, ca și unei comisii de lingvistică matematică la aceeași instituție și prin editarea unei publicații de mare circulație internațională, *Cahiers de linguistique theorique et appliquee*. La începutul deceniului al șaptelea al secolului al XX-lea va participa activ la Cercul de lingvistică de la Facultatea de filologie a Universității din București și împreună cu profesorii Edmond Nicolau și Sorin Stati editează o *Introducere în lingvistica matematică*, printre puținele lucrări de acest gen din acele timpuri. Având sprijinul celor doi academicieni arătați mai sus ca și a lui Miron Nicolescu și Tudor Vianu, a predat simultan atât la Facultatea de matematică, cât și la cea de filologie, lingvistica matematică, începând cu anul 1961, alături de filologul Emanuel Vasiliu. Paralel este și cercetător la Institutul de matematică al Academiei, până la desființarea acestuia în 1975. Pe timpul comunismului va publica parte din cărțile sale în serial în *Viața studentescă*, săptămânal care apărea sub egida Uniunii Tineretului Comunist, mai puțin vizată de cenzurăși era calea prin care comentariile sale asupra științei, dar nu numai, puteau ajunge la publicul cel mai receptiv, format din studenți și din intelectualii interesați de aducerea la zi a cunoștințelor într-o epocă din ce în ce mai închisă față de exterior. Va publica lucrări de istorie a matematicii, prin medalioane dedicate foștilor săi profesori sau unora din figurile de seamă ale cercetării matematice autohtone. Mari matematicieni ai secolului trecut precum Dimitrie Pompeiu, Traian Lalescu, Alexandru Froda, Grigore C. Moisil, Miron Nicolescu au beneficiat de competența profesorului Marcus, cărora le-a editat și îngrijit opera științifică. Dintre profesorii săi, a fost apropiat de Miron Nicolescu, Grigore C. Moisil, Gheorghe Vrănceanu, Octav Onicescu, Dan Barbilian, Simion Stoilow.

Domeniile de activitate în care s-a manifestat au fost conform propriei mărturisiri: 1) Analiza matematică, teoria măsurii, topologia. 2) Informatica teoretică (Theoretical Computer Science). 3) Lingvistica matematică și gramatici dependente de context. 4) Teoria literaturii și poetică. 5) Semiotică. 6) Antropologie culturală. 7) Istoria și filosofia științei. 8) Biologie. La toate acestea se adaugă preocuparea sa constantă și declarată pentru educație, pe toate etapele vieții ființei umane.

Pe parcursul vieții sale a fost membru în conducerea a numeroase reviste de specialitate din străinătate din domeniul matematicii, informaticii, lingvisticii matematice, teoriei literaturii, ș.a. A fost profesor invitat la universități de prestigiu pentru a ține cursuri sau numai conferințe, numărul universităților depășind cifra de 100. La congrese de semiotică sau de lingvistică matematică a condus secțiuni și a fost raportor de ședință la peste 100 de întâlniri internaționale. Vreme de 10 ani a fost vicepreședinte al Asociației Internaționale de Semiotică (1989–1999). I-au acordat titlul de doctor Honoris Causa universitățile din Bacău, Constanța, Timișoara, Craiova și Petroșani.

După 1989 renunță la obligațiile universitare de la Facultatea de matematică-informatică a Universității din București, după 42 de ani desfășurați acolo, conducând în continuare doctorate, și precum unul din mentorii săi, Grigore C. Moisil, va fi prezent la manifestări din cele mai diverse ale preocupărilor sale în universități, școli, manifestări academice, prezențe la radio și televiziune, tabere școlare, varii conferințe, etc, militând pentru schimbarea învățământului românesc, prin trecerea de la forma pasivă, de memorare la una activă, în care elevul sau studentul să își pună și să pună întrebări, militând pentru adaptarea programelor și manualelor școlare la timpurile noastre.

Este prezent în marile enciclopedii ca autoritate în lingvistica matematică, existând gramatici contextuale care îi poartă numele (Marcus Contextual Grammars). A colaborat cu foarte mulți matematicieni români și străini în studiile publicate, având o lucrare elaborată cu cunoscutul matematician maghiar Paul Erdős, fiind singurul dintre români care a colaborat cu acesta (are numărul Erdős egal cu 1).

A fost fratele lui Marius Mircu și al lui Marcel Marcian, primul din ei fiind un prolific jurnalist și romancier, membru din ilegalitate al partidului comunist, necontaminându-și fratele mai mic cu doctrina acestuia, de a cărei structură falimentară s-a convins nu foarte târziu-Printre multe sale lucrări, menționăm romanul *Croitorul din Back*, cu date biografice care privesc familia sa și orașul Bacău, precum și volume de reportaje care privesc pogromurile din Bucovina și Moldova pe timpul ultimei conflagrații mondiale.

A fost căsătorit cu Paula Diaconescu, profesoara universitară de la Facultatea de Litere.

A fost membru al elitistului și influentului Club de la Roma și a participat la lucrările Federației Mondiale pentru Studiul Viitorului.

Înainte de 1989 a primit doar premiile Academiei pentru cărțile sale, iar după acea dată, a primit mai multe premii, a fost declarat cetățean de onoare (preponderent acestea evenimente au venit din Moldova) și a fost încununat cu titlul de Doctor Honoris Causa la unele universități autohtone, din care doar una singură provine din topul universităților din țară. Majestatea sa Regele Mihai I i-a conferit nou creatul ordin *Nihil Sine Deo*.

Din anul 2014 se desfășoară la Bacău două concursuri care îi poartă numele. unul interdisciplinar (de literatură și de matematică) și altul de literatură română.

Activitatea științifică.

Volume individuale

– *Analiză matematică*. vol.I. Ed. Didactică și Pedagogică București, ed. I. 1962, 735 p., 2nd Edition 1963. 3rd edition 1966, 768 p., 4th edition 1971, 785 p., 5th Edition 1980, 790 p. (în colab. cu Miron Nicolescu și Nicolae Dinculeanu).

– *Lingvistica matematică. Modele matematice în lingvistică*. Ed. Didactică și Pedagogică. București, 1963, 220 p.

– *Gramatici și automate finite*. Ed. Academiei, București 1964, 256 p.

– *Lingvistica matematică* (a doua ediție, revizuită și completată cu patru capitole noi). Ed Didactică și Pedagogică, București, 1966, 254p

– *Introducere în lingvistica matematică*. Ed Științifică, București, 1966, 336 p (în colaborare cu Edmond Nicolau și Sorin Stati)

– *Noțiuni de analiza matematică. Originea, evoluția și semnificația lor*. Ed. Științifică, București, 1967, 237 p.

– *Limbaj, logică, filozofie*. Ed. Științifică, București, 1968, 261 p (în colaborare cu Al. Boboc, Gh Enescu, C. Popa și S. Stati).

– *Analiză matematică*, vol.II, Ed. Didactică și Pedagogică, București 1st ed 1966; 2nd ed 1971; 3rd ed. 1980; 414 p. (în colab. cu Miron Nicolescu și N. Dinculeanu)

– *Poetica matematică*. Ed. Academiei, București, 1970, 400 p.

– *Din gândirea matematică românească*. Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1975, 224 p.

– *Semiotica folclorului. Abordare lingvistico-matematică*. Ed. Academiei, București. 1975. 268 p. (co-autor)

– *Metode distribuționale algebrice în lingvistică*. Ed. Academiei, București, 1977, 256 p. (co-autor).

- *Semne despre semne*. Ed. Științificăși Enciclopedică, București, 1979, 112 p.
- *Metode matematice în problematica dezvoltării*. Ed. Academiei, București, 1982, 198 p. (co-autor Mircea Malita)
- *Gândirea algoritmică*. Ed. Tehnică, București, 1982, 131 p.
- *Semiotica matematică a artelor vizuale*. Ed. Științificăși Enciclopedică, București, 1982, 410 p. (coordonator și co-autor)
- *Simion Stoilow*. Ed. Științificăși Enciclopedică, București, 1983, 315 p. (în colab. cu Cabiria Andreian Cazacu)
- *Paradoxul*. Ed. Albatros, București, 1984, 183 p.
- *Timpul*. Ed. Albatros, București, 1985, 386 p.
- *Arta și știința*. Ed. Eminescu, București, 1986, 332 p.
- *Analiza matematică*. vol. II Univ. București, 1986, 477 p. (co-autor)
- *Șocul matematicii*. Ed. Albatros, București, 1987, 366 p.
- *Moduri de gândire*. Colecția „Știința pentru toți”, Ed. Științificăși Enciclopedică, București, 1987, 110 p.
- *Provocarea științei*. Seria „Idei contemporane”, Ed. Politică, București, 1988, 470 p.
- *Invenție și descoperire*. Ed. Cartea Românească, 1989, 296 p.
- *Analiză matematică. Materiale pentru perfecționarea profesorilor de liceu III*. Universitatea din București, Facultatea de Matematică, București, 1989, 319 p. (co-autor)
- *Dicționar de Analiză Matematică*. Editura Științificăși Enciclopedică București, 1989 (co-autor).
- *Controverse în științăși inginerie*. Ed. Tehnică, București, 1991, 248 p.
- *Jocul ca libertate*. Editura Scripta, 2003, 288 p.
- *Întâlnirea Extremelor. Scriitori în Orizontul Științei*. Editura Paralela 45, 2005, 308 p.
- *Educația în spectacol*. Editura Spandugino, 2011, 176 p.
- *Râni deschise*, Editura Spandugino, București, 2012^[9]: vol. I – (2011, 1249 p.); vol. 2 – Cultura sub dictatura (2012, 1084 p.); vol. 3 – Depun mărturie (2013, 608 p.); vol. 4 – Dezmeticindu-ne (2015, 1028 p.); vol. 5 – Focul si oglinda (2015, 709 p.); vol. 6
- *Limba romana – intre infern si paradisi*. Editura Spandugino, 2015, 80p.
- *Zece nevoi umane*. Editura Spandugino, 2015, 137 p.
- *Singuratatea matematicianului*. Editura Spandugino, 2015, 89 p.

- *Nevoia de oameni*, volumul 1. Editura Spandugino, 2015, 914 p.
- *Paradigme universale. Ediție integrală*, Editura Paralela 45, Pitești, 2016^[10], 1104 p.

Varia (coordonator, prefațator, traducător)

- Dimitrie Pompeiu, *Opera matematică*. Editura Academiei, București, 1959 (editor și studiu introductiv).
- W. Ross-Ashby, *Introducere în cibernetică*. București, Editura Tehnică, 1971 (traducător)
- *Honolulu* – de W Somerset Maugham. București, Editura Univers, Colecția Globus, 1974, 295 p. (traducător)
- *Semiotica folclorului. Abordare lingvistico-matematică*. Editura Academiei, București, 1975. (editor și studiu introductiv).
- *Metode distribuționale-algebrice în lingvistică*. Editura Academiei, București, 1977 (editor și studiu introductiv).
- *La semiotique formelle du folklore. Approche linguistico-mathématique*. Ed.Klincksieck, Paris – Editura Academiei, București, 1978 (editor și studiu introductiv).
- *Contextual Ambiguities in Natural and in Artificial Languages*, vol.1, Communication and Cognition, Ghent, Belgium, 1981 (prefațator și coordonator).
- *Metode matematice în problematica dezvoltării*. Editura Academiei, București, 1982 (editor și studiu introductiv).
- *Semiotica matematică a artelor vizuale*. Editura științifică și enciclopedică, București, 1982 (editor și studiu introductiv).
- *Proceedings of the Symposium on Algebraic Linguistics held 10–12 February 1970*, Smolenice. Publishing House, Slovak Academy of Science, Bratislava, 1973 (în colaborare cu Jan Horecky și Laszlo Kalmar).
- *Poetics and Mathematics*. Special issue of the journal POETICS, Mouton, The Hague, no.10, 1974 (editor și coordonator).
- *The formal study of drama*. Special issue of the journal POETICS, North Holland, Amsterdam, vol.6, no.3/4, 1977 (editor).
- *Theorie et pratique de la reception*. Special issue of the journal „Degres”, Brussels, 1981 (în colaborare cu I.Coteanu, P.Miclău și R.Munteanu).
- *Semiotique roumaine*. Tipografia Universității din București, 1981 (în colaborare cu P.Miclău).

– Contextual Ambiguities in Natural and in Artificial Languages, vol. II, „Communication and Cognition”, Ghent, Belgium, 1983 (prefatator și coordonator).

– The Formal Study of Drama, II. Special issue of the journal POETICS, Amsterdam, vol.13, no.1/2, 1984 (editor și coordonator).

– Semnificație și comunicare în lumea contemporană. Editura Politică, București, 1985 (prefațator și antologator).

– Modele matematice și semiotice ale dezvoltării sociale. Editura Academiei, București, 1986 (prefațator și coordonator).

– Gr.C.Moisil, Opera matematică, vol.1, Editura Academiei, București, 1976 (editor și studiu introductiv).

– Gr.C.Moisil, Opera matematică, vol.II, Editura Academiei, București, 1980 (editor și studiu introductiv).

– Miron Nicolescu, Opera matematică. Funcții poliarmonice. Editura Academiei, București, 1980 (editor și studiu introductiv).

– Gr.C.Moisil, Opera matematică, vol.III, Editura Academiei, București, 1992 (editor și studiu introductiv).

– Miron Nicolescu, Opera matematică. Ecuații eliptice și parabolice. Editura Academiei, București, 1992 (editor și studiu introductiv).

– Alexandru Froda, Opera matematică, vol.1. Editura Academiei Române, București, 2003 (editor și studiu introductiv).

– Alexandru Froda, Opera matematică, vol.II. Editura Academiei Române, București, 2004 (editor și prefațator).

– În colaborare cu Ana-Maria Barbu of two issues of Revue Roumaine de Linguistique/Romanian Journal of Linguistics. 2–3, 2007, on Computational Linguistics.

– În colaborare cu Afrodita Iorgulescu, Sergiu Rudeanu, Dragoș Vaida: Moisil’s Centennial. Fifty years of Computer Science in Romania. Publishing House of the Romanian Academy, Bucharest, 2007.

– *Înapoi la argument (audiobook)* – cu Horia-Roman Patapievic. București, Editura Humanitas Multimedia. Durata totală: 0:50:29

– *Întâlniri cu Solomon Marcus* (2 vol.) – volum omagial. Editura Spandugino, 2010, 1848 p.

Ediții în limbi străine

– *Introduction mathématique a la linguistique structurelle*. Dunod, Paris, 1967, XII + 282 p.

- *Algebraic Linguistics; Analytical Models*. Academic Press, New York, 1967, XIV + 254 p.
- *Algebraicke modely jazyka*. Ed. Academia, Prague, 1969, 289 p.
- *Teoretiko-mnozestvennye modeli jazykov*. Ed. Nauka, Moscova, 1970, 332 p. (translation of the first five chapters of the book 10 and of the last chapter of the book 9).
- *Introduzione alla linguistica matematica*. Casa editrice Riccardo Patron, Bologna, 1970, 448 p. (in collab. with E. Nicolau and S. Stati).
- *Mathematische Poetik*. Ed. Academiei, București-Athenaum Verlag, Frankfurt am Main, 1973, 437 p.
- *Matematicka Poetika*. Ed. Nolit, Belgrad, 1974, 337 p.
- *Matematicka analiza ctenu podruhe*. Ed. Academia, Prague, 1976, 234 p.
- *A nyelvi szépség matematikája*. Ed. Gondolat, Budapesta, 1977, 400 p.
- *La semiotique formelle du folklore. Approche linguistico-mathématique*. Ed. Klincksieck, Paris – Ed. Academiei, București, 1978, 309 p.
- *Introduccion en la linguistica matematica*. Ed. Teide. Barcelona, 1978, 386 p. (revised and completed Spanish translation of the book 5).
- *Contextual ambiguities in natural & artificial languages*. Vol. 1, Ed. Communication and Cognition, Ghent, Belgium, 1981, 138 p.
- *Snmeia gia ta snmeia*. Ed. Pneumatikos, Atena, 1981, 119 p.
- *To Paradoso*. Ed. Pneumatikos, Atena, 1986, 126 p.
- *Language, Logic, Cognition and Communication; A Semiotic, Computational and Historical Approach*. Report 9/96. Grup de Recerca en Linguistica Matematica i Enginyeria del Llenguatge. Reports Universitat Rovira i Virgili, Tarragona, Spain, 1996, 184 p.
- *Mathematics in Romania*. Baia Mare, CUB Press 22, 2004, 84 p.
- *Words and languages everywhere*, Polimetrica, International Scientific Publisher, 2007, 542 p.

Premii literare și științifice:

- Premiul „Timotei Cipariu” al Academiei Române (1964).
- Premiul „Gh. Lazăr” al Academiei Române (1967).
- Marele Premiu al Academiei Orient-Occident, Curtea de Argeș, 2003.
- Premiul revistei Cuvântul pe anul 2007 pentru eseu și critică literară.
- Marele Premiu „George Bacovia” acordat la Gala Premiilor Ateneu, Bacău, 2011.

– Diploma de excelențăși Premiul Centrului de cultură „George Apostu”, Bacău, 2011.

– Premiul de Excelență pentru întreaga activitate decernat la Gala „Comunicații mobile”, ediția a IX-a, 2012.

– Premiul special la Gala „Oamenii Timpului”, Iași, 2015.

– Laureat la capitolul Cariere „pentru că este cel mai iubit dintre academicieni”, la Gala revistei Foreign Policy, București, 2016.

– Premiu al Fundației Templeton (USA).

Onoruri:

– Membru al Clubului de la Roma.

– A fost decorat de Majestatea sa Regele Mihai I cu decorația *Nihil Sine Deo* (2011).

– În 2000, i s-a conferit Ordinul Național Serviciul Credincios in grad de Comandor,

– În 2011, Ordinul Național Serviciul Credincios in grad de Mare Ofițer.

– În 2015, Ordinul național „Steaua României” în grad de Cavaler.

– Academicianul Solomon Marcus a fost înmormântat cu onoruri militare^[11].

– Cetățean de onoare al municipiului Iași, Botoșani, Bacău.

– Doctor Honoris Causa al Universității din Craiova (1999), al Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău (2003), al Universității din Petroșani (2003), al Universității „Ovidius” din Constanța (2005), al Universității de vest Timișoara (2009), al Universității „Apollonia” din Iași (2013), al Universității „Agora” din Oradea (2015).

Instrucția și creația matematică sunt strâns legate de existența unui sistem organizat de învățământ, care asigură climatul de formare a îndrumătorilor și a viitoarelor valori.

Rolul fundamental al matematicii în dezvoltarea civilizației umane este unanim recunoscut. Este dificil de învățat și asimilat matematica, deoarece aceasta presupune o anumită constanță a preocupării, predispoziție și șansa de a fi avut buni dascăli.

Cei doi iluștri profesori pe care am încercat să-i prezint în paginile de mai sus și-au adus o contribuție esențială la dezvoltarea matematicii românești și prin aceasta ocupă un loc de seamă în rândul oamenilor de știință ai acestei țări și de pretutindeni.

Bibliografie:

- [1] ***, *Academica*, revista editată de Academia Română, nr. 70, ianuarie 2008.
- [2] Andonie, G. St., *Istoria matematicii în România*, vol. 3, pp. 227–233, Editura Științifică, București, 1967.
- [3] Drâmba, C., *Timpul și măsurarea lui*, Editura de Stat pentru Literatură Științifică, 1952.
- [4] Drâmba, C., *Stadiul actual și perspectivele cercetării în mecanica cerească*, Editura Academiei RSR, București, 1972.
- [5] Drâmba, C., *Nicolae Copernic și epoca sa*, Simpozion la Academia RSR, Editura Academiei RSR, București, 1973.
- [6] Drâmba, C., *Ilustrul astronom român Gheorghe Demetrescu*, Discurs rostit la 2 iulie 1992, cu răspunsul acad. N. Teodorescu. Cuvânt de deschidere a ședinței de acad. N. Cajal, Editura Academiei Române, 1992.
- [7] Dumitrache, C., Popescu, N. A., *Fifty Years of Romanian Astrophysics. Organisation of astronomic research in Romania*, Internet.
- [8] https://ro.wikipedia.org/wiki/Constantin_Drâmbă [accesat la data de:.....]
- [9] Otlăcan, Eufrosina; Petcu, Alexandru; lucrare, editură, localitate, an, nr. Pagini???
- [10] https://ro.wikipedia.org/wiki/Solomon_Marcus [accesat la data de:.....]
- [11] <http://www.tribunainvatamantului.ro/solomon-marcus-romanul-universal>[accesat la data de:.....]
- [12] <http://www.agerpres.ro/flux-documentare/2016/03/17/a-murit-academici-anul-solomon-marcus-fisa-biografica--11-18-30>[accesat la data de:.....]
- [13] <http://adevarul.ro/educatie/universitar/interviu-solomon-marcus-academician> [accesat la data de:.....]
- [14] <http://www.hotnews.ro/stiri-cultura-11992848-despre-frumusetea-timpului-care-trece-matematicianul-solomon-marcus.htm>. [accesat la data de:.....]